

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1033/2019
28.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Јелена Милојевић Рајковић, адвокат из ..., против тужене АИК БАНКЕ АД Ниш, чији је пуномоћник Слободан Доклесић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 800/18 од 06.11.2018. године, у седници одржаној 28.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 800/18 од 06.11.2018. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу П1 125/17 од 14.09.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење о отказу уговора о раду тужене број ../14 од 22.12.2014. године, као незаконито и обавезана тужена да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 63.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 800/18 од 06.11.2018. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду жалбеног поступка као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужена због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код тужене на основу уговора о раду од 30.04.2007. године, на пословима благајник ликвидатор. Анексом број 1 од 05.05.2014. године тужилац је распоређен на послове стручни сарадник на шалтерским пословима. Решењем тужене број ../14 од 22.12.2014. године тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за обављањем посла на који је распоређен, уз исплату отпремнине. Дана 15.12.2014. године тужена је донела одлуку о изменама и допунама правилника о систематизацији послова, којом је између осталог предвиђено смањење броја извршилаца на радном месту стручни сарадник на шалтерским пословима, у филијали тужене у ..., са пет извршилаца на два. Пре доношења наведене одлуке дана 28.11.2014. године, извршено је оцењивање резултата рада тужиоца и осталих запослених на основу критеријума: квалитет обављеног посла, ефикасност у раду, самосталност у раду и иновација, однос према раду, радној дисциплини, радним задацима и средствима рада. Приликом оцењивања није наведено за који период рада је извршено оцењивање запослених, нити када је извршено. Тужилац је предложен као један од запослених којима ће радни однос бити отказан, јер је остварио најслабије оцене резултата рада. Поред тужиоца, на наведеном радном месту је још троје запослених утврђено као вишак, али им је тужени понудио меру запошљавања- премештај на друге послове.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужена није правилно спровела поступак утврђивања вишка запослених што оспорено решење о отказу уговора о раду чини незаконитим. Наиме, по оцени нижестепених судова тужена је морала у поступку утврђивања вишка запослених на оним радним местима где долази до смањења броја извршилаца да утврди нормативе и стандарде рада, као и критеријуме на основу којих ће извршити оцењивање запослених. Такође, резултати рада морају бити јасни и мерљиви како би на правилан начин било утврђено ко је од више запослених на одређеном радном месту вишак. У конкретном случају спроведено оцењивање није учињено на претходно наведен начин. Тужилац и остали запослени на пословима стручни сарадник за шалтерске послове нису оцењени на основу објективних критеријума, јер исти нису били предвиђени општим актом тужене, нису знали за који период рада је вршено оцењивање, нити када је тачно спроведено оцењивање за сваког од њих, оцена резултата рада донета је 28.11.2014. године, а одлука о престанку потребе за обављањем одређених послова, у којој су предвиђени критеријуми који су коришћени приликом оцене резултата рада од стране непосредних руководиоца донета је 15.12.2014. године (након оцењивања).

Врховни касациони суд је супротно наводима ревизије оценио да је у конкретном случају побијаном пресудом правилно примењено материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05....75/14), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребу послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према становишту Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови закључили да у конкретном случају тужена није била у обавези да донесе програм решавања вишка запослених, али да би правилно спровела поступак утврђивања вишка запослених на радним местима на којима ће доћи до смањења броја извршилаца, тужена је претходно морала да утврди нормативе и стандарде рада, као и да општим

актом предвиди критеријуме на основу којих ће се вршити оцењивање запослених са којима они морају бити упознати, што у конкретном случају тужена није учинила.

Такође, решење о отказу уговора о раду мора да садржи чињенице о оцени резултата рада запосленог коме се отказује уговор о раду, али и других запослених како би се изложили конкуренцији, а што је у конкретном случају, у поступку оглашавања запослених технолошким вишком код туженог, изостало. Решење о отказу уговора о раду донето је на основу оцењивања које је извршено без јасних и прописаних критеријума и пре доношења одлуке измени акта о систематизацији.

Супротно наводима ревизије, у конкретном случају спороведено оцењивање тужиоца није извршено на основу претходно утврђених критеријума (оцењивање извршено 28.11.2014. године, а критеријуми наведени у одлуци од 15.12.2014. године), не види се за који период рада је тужилац (и остали запослени) оцењен, као и када је тачно оцењивање спроведено за сваког од запослених. Наведено произлази и из исказа сведока ББ која је као непосредни руководиоца оцењивала тужиоца и друге запослене у Филијали у ..., а оцењивање је вршила на основу праћења рада запослених током целе године, али по критеријумима који (по исказу сведока) нису били прописани и објављени, нити су запослени са њима били упознати. Запослени (па и тужилац) нису били упознати ни са добијеном оценом, од које им је зависио радно-правни статус у конкретном случају.

Супротно наводима ревизије, правилна је одлука нижестепених судова да је основан захтев тужиоца за поништај отказа уговора о раду, па се неосновано у ревизији тужене истиче да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Како је поништено решење о отказу уговора о раду, то је правилно усвојен и захтев тужиоца за враћање на рад, с обзиром на акцесорни карактер тог захтева.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета применом одредбе члана 153. и 154. ЗПП.

Са изложеног, применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одбијен је захтев тужене за накнаду ревизијских трошкова имајући у виду да по овом правном леку тужена није успела, па је донета одлука у ставу другом изеке применом одредбе члана 165. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић